

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVI — Број 109 — Субота, 30 јануар 1954

**МИКИ
и
ШИЛО**

"КОЛ'КО
ЗА ПО
КУКИ"

WALT DISNEY

БАКАИНИЦА

ДОВРАГА...
И ТУ ЈЕ ЗА-
ТВОРЕНО!

ЗАТВОРЕНО

НИГДЕ НИ КАПИ УЉА!
ПОЛУДЕКУ ОД ШКРИПЕ-
ТЕ ПРОКЛЕТЕ

ПЕТРОЛЕЈСКИ
ПРОЗВОДИ

БЕН-
ЗИН

ОТИШАО
У
РИБОЛОВ
ЗАТВОРЕНО

... И НАФТА СЕ ОБИЧНО
НАЛАЗИ ПОД ЗЕМЉИ-
НОМ ПОВРШИНОМ!

ШКРИП
ШКРИП
ТРАС

ДА САМ СЕ ТОГА
РАНИЈЕ СЕТИО НЕ
БИХ МОРАО НИ
ДА ТРЧИМ У
РАДЊУ!

ПИТАЊЕ ЈЕ ДА ЛИ
КЊИГА ГО-
ВОРИ ИСТИ-
НУ?

ПА...БИЛО
ЈЕ И
ВРЕМЕ!

А САД УМУКНИ!
ТАКОО!
ДОБРО
ЈЕ!

ПРВАВА СТВАР ОВА
НАФТА! САВ САМ СЕ
УМАСТИО! УФФ!

СУТРАДАН

ЗДРАВО,
ШИЛО! ИМА ЛИ
ШТО НОВО?

ЈОК! ЗНАШ ДА СЕ КОД
МЕНЕ НИКАД НИШТА
НОВО НЕ ДОЂА!

WALT DISNEY

ИЗТРОБЉЕН НА ДНУ ОКЕАНА

(4) — Шест хиљада метара — промуца Мк Неб. — И то у овом гвазденом чудовишту које се врти као помањина осе. Ја бих впак желео да је између мене и те силне воде неко добро, старо хрстово дрво. Оно ме досад никад није изневерило.

Гери није могао да савлада смех.

— Будите срећни што није тако, — одговори он старом рибару. — Знате ли ви да су научници тачно испитали колики притисак може да издржи најотпорније дрво. Они су помоћу нарочитих тегова спуштали комаде различитих дрвета на дубину много мању на што је ова на којој се ми сад налазимо и извлачили их потом тако сабијене да више уопште нису могли да се одржавају на води, већ су тонили као камен. На сваких тридесет сантиметара дубине притисак се повећава за осам килограма по квадратном десиметру. Над нашим главама леже хиљаде и хиљаде тона воде. Од нашег старог, доброг хрстовог дрвета, драги Екуме, остала би само плочица тања него папир у који увијате дуван.

Екум само отхукује и врати се свом седишту.

Часови су пролазили, а подморница се спуштала све дубље и дубље, окупана глериом светлости. Наједном Гери узвикну:

— Погледајте, Екуме! Видите ли? Планине, долине... а ено и Великог кањона.

Мк Неб притрча окну и загледа се у необичан пејзаж који се пружао пред њима. Отворених уста посматрао је огромне планине које су се дизале са дна океана и тамне, дубоке долине. Читав предео лично је на неку голу, пуну планету. У плавој, провидној светлости оиртавали су се оштри обриси планинских ланаца. Дно океана и планински ланац пресецала је клисура, дубока и узана као прави кањон. Подморница се, и даље спуштала. Гери свом снагом повуче к себи палицу и „Ротифер“, вртећи се и даље огромном брзином, пође према кањону.

С напетим погледом посматрају двојица путника циновске планине којима се подморница приближавала. „Ротифер“ се већ спуштао између каменитих литица. Мк Неб и Гери не одвајаху поглед од стена које су биле тако близу да

ним се чинило да их могу ручком досећи. Наједном, Гери грчевитим покретом шчепа Мк Неба за раме.

— Река! — промуца он. Река на дну океана! Јесам ли ја пољудео, Екуме?

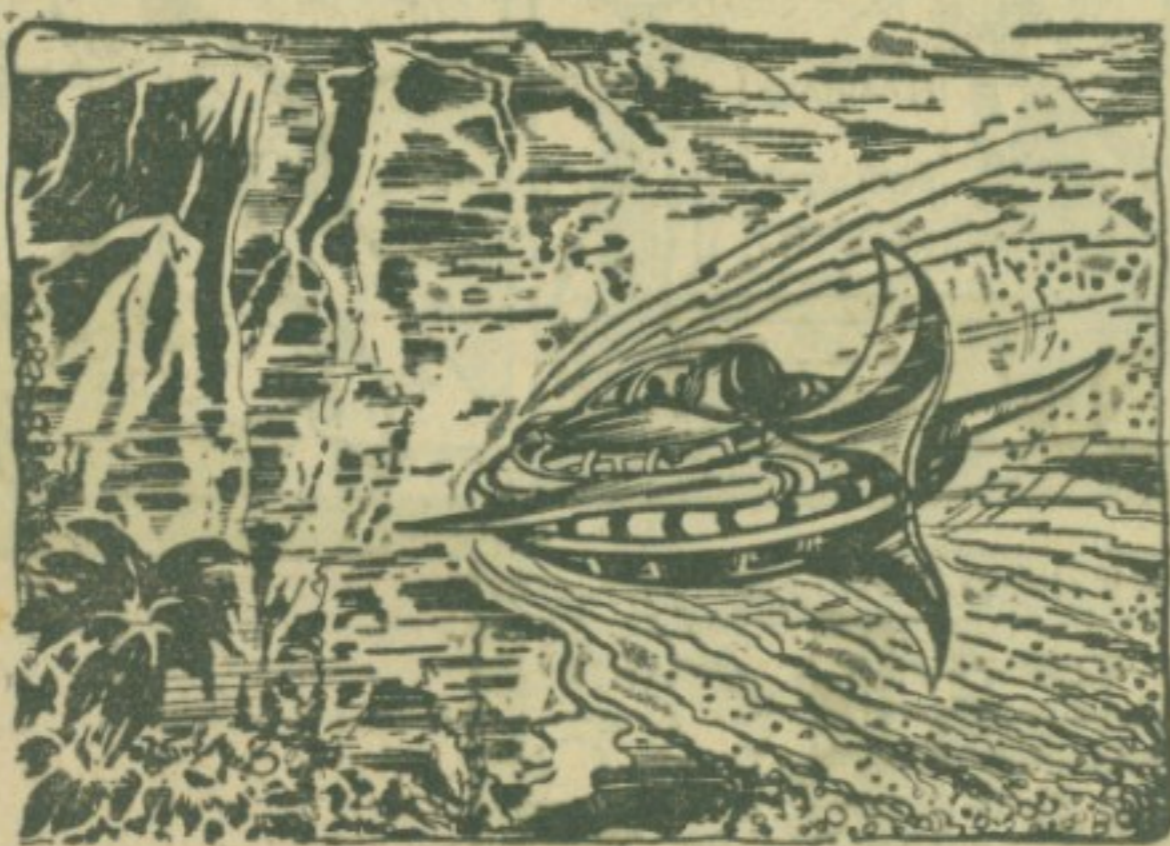
— Не, сем ако и ја нисам луд. Видим је јасно као што вас видим. Тече између обала као беличаста ледена трака. Шта је то, за име Нептуна?

— Не знам, сем... ако то није течни кисеоник, — једва изусту Гери после дугог ћутања. — Кажу да је вода на дну океана богата кисеоником. Савијем је могућно да је он под толиким притиском прешао у течност стање, јер је за то довољан и много мањи притисак. То је једино објашњење. Поје дини молекули кисеоника претварају се у течност и због своје тежине падају на дно, где образују реку... ако је можемо назвати тим именом.

Док је гледао у фантастичну реку која је текла дном океана,

Мк Небова ужурбаност разбила је донекле укоченост која је била овладава Геријем. Дом је Мк Неб удешавао радио-уређај, Гери је, већ много мирније, проучавао околину и разликишао о необичним појавама на које су наишли. Порекло плаве светлости, која га је у почетку довела у толику забуну, почињало је да му бива разумљивије. Знао је да многе врсте корала, као и неке рибе, садрже у себи материје које под одређеним условима могу да светле. Шта постаје од тих елемената кад риба утине, кад читава корална заједница утине? Ти елементи не нестају смрћу животиње, јер је он, Гери, виђао утинуле рибе које су и даље светлеле. Зар онда није могућно да су ти мајусни делови светлећих материја тонили све дубље и дубље и таложили се на дну океана?

Подморница је пловила средином кањона, непосредно изнад површине тајанствене ре-

на, једна мисао пролете Герију кроз главу.

— Па ми можемо месецима овако да лутамо по морском дну тражећи Кеслера, јер не знамо где се он тачно налази. На то нисам раније ни помишљао. Он је рекао да је у Великом кањону и мени се то онда чинило сасвим довољно. Али, погледајте ту клисуру која се пружа у недогад. Заиста је заслужила своје име. Укључите поново радио-пријемник и отпремник, Екуме. Мада посла оне прве поруке Кеслер више није дао гласа од себе, можда ће, ако је у могућности да нас чује, моћи да нам јави где се тачно налази. Само, питам се како је он уопште стигао до ових дубина.

С времена на време скретала би незнатно на једну или другу страну понесена снагом бочних бујица, које су се, исти чуји из подземних пећина или попречних кањона, сливале у велику реку. А изнад подморнице, и с једне и с друге стране, уздицали су се величанствене планински врхови и стрме литице. Герију се чинило да се тамне стене претећи надносе над подморницом, као да желе да се склопе и униште непозване и нежељене посетнице. Ма колико да је напрезао вид, он није могао да сагледа горњу вичицу те огромне подводне клисуре. Подморница је клизила поред голог, тамног стена које није красила ниједна влат морске траве. Сабласну тишину која је владала у кабини разбило је изненада зујање радио-цеви и Мк Небов глас који је, усана готово приљубљених уз микрофон, стао да понавља:

— Зовемо Тортона Кеслера. Кеслере, чујете ли нас? Зову Мк Неб и Гери. Налазимо се у кањону и трагамо за вама. Чујете ли нас, Кеслере?

Тих, уједначен шум радио-пријемника био је једини одговор. Мк Неб је окретао и поде шавао топкиће на пријемнику, понављајући без престанка Кеслерово име. Миља за миљом остајала је иза „Ротифера“, а Мк Неб није престајао да зове и да ослушкује. У тишини, која је већ милионима година владала у подводном кањону на дну океана, „Ротифер“ је настављао своје путовање. Кеслерова подморница, која је у радиоцици изгледала велика, готово циновска, сад се Герију чинила неизрециво мала. Осећање беспомоћности, сићушности и безизлазности постепено га је савлађивало.

— Како је безнадно наше трагање, — мислио је он чеда ослонена на стакло кружног прозора. — У овом непрегледном океану, међу тим циновским планинама, ми покушавамо да пронађемо једног човека, човека који није велики чак ни као најмање испуцхење на каменитим зидовима ове клисуре. Јадни...

Из његових суморних мисли трже га Мк Небов пригушен узвик. Као да се и сам упуцало сопственог гласа, Мк Неб журно стави прст на уста и најже се над пријемник. Из апарата је долазио једва чујан шапат:

„Зовем „Ротифер“! Кеслер зове „Ротифер“! Мк Неб... Гери... ја сам у...“

Гери притрча апарату. Али, као да су његови кораци раскинули неке невидљиве везе, из звучника се ништа више није чуло. Стари морнар окрете дугме за појачање звука до краја, но позиви се нису поновили. Грозничаво су окретаји дугмад, напрезали слух... све узалуд. Пролазили су минути. У напетом ћутању Гери је осећао како му се низ лице сливају потоци зноја. Наједном, он се усправи.

— Станите, Мк Небе. Позива је дошао у тренутку кад смо прошли поред једног огромног отвора у стени на десној страни кањона. Можда су Кеслерове батерије толико слабе да његов апарат може да се чује само из непосредне близине. Можда је он баш у пећини поред чијег смо отвора прошли...

Говорећи то, Гери притрча контролној табли и наглим повлачењем ручице журно окрете подморницу. Већ идућег тренутка „Ротифер“ је пловио назад и ускоро се пред њима указао таман отвор поред кога су малочас прошли. Не марећи за опасност, Гери је пловио уз сам камени зид, тако да се Мк Небу чинило да ће подморница сваки час додирнути тамне стене. Задржавајући дах, Гери и Мк Неб напетом су слушали. И заиста, из апарата се поново зачуо Кеслеров шапат:

— Кеслер. Овде Кеслер. У пећини са четвртастим отвором. Не пролазите сунисе близу. Струја веома јака...

Опомена је стигла касно. У идућем тренутку подморница је брзином танета узлетела у отвор пећине, као да је била усисана неким циновским усисачем. Двојица путника нађоше се на поду. Грчевито су се држали један за другога, па ипак нису могли да спрече да, час главом, час леђима, не уда рају о зидове камене. Захваћена непознатом силом, подморница је полетела нагоре, да би се већ у идућем тренутку нашла на боку, или кљуну према дну.

Но, изненада, као што је изненада и узлетела у отвор пећине, подморница је стала. Гери није могао да верује да је престао то лудачко ковитлање које је претило да уништи и путнике и њихов брод. „Ротифер“ је застао, подигао се метар-два, пролео се као немиран коњ и, најзад, спустио се на равну и мирну површину воде.

Двојица путника дигоше се журно с пода и притрчаше прозору. Подморница се налазила у полутамној пећини чији се крај није видео. Над њиховим главама био је низак, нераван камени свод, а тридесетак метара испод њих полукружна обала коју су благо зашљускивали таласи. На обали је стајао један човек у оделу претвореном у саме рите и махао им руком. За три ока Гери је притрчао подморницу ближе обали и чим је сидро додирнуло дно, он и Мк Неб искочили су у плаћак. Док су кроз воду трчали према обали, нису скидали поглед с бледог лица Тортона Кеслера. Но, њихова бојазањ није била оправдана. Иако веома блед, Кеслер није био болестан. Додуше, био је знатно мршавији, а то је било још упаливије због дуге, ковриве браде која му је уоквиравала читаво лице.

Кад су Гери и Мк Неб најзад доспели до Кеслера, стали су тако да му тресу обе руке и да га тапшу по раменима и леђима да се он једва одржао на ногама. Постањавали су питања истовремено, не остављајући му времена да на њих одговори. Он је покушавао да их надвече, да им нешто каже, но његов глас није се могао чути од њихових одушевљених усклика.

Изненада, из њихових леђа, зачуо се подругљив, грлени глас:

— Ово је заиста срдачан сусрет, Кеслере. Видите, није требало да толико дуго одбијате да позовете упомоћ своје старе пријатеље. Зар вам нисам казао да ће њих двојица бити одушевљени што ће моћи да вам помогну.

(Наставиће се)

АНЕГДОТЕ

УМЕСТО ПИШТОЉА — СВЕЋЊАК

Љубомир Ненадовић сам је једном причао ово: „Да се склоним од колебре добио сам дозволу да напустим Београд. И тако из Београда одем у Мехадимију. Ту се одмах нађем с једним Инглецом, с којим проведем цео први дан. У вече нам рекоше да су у гостионици сви кревети заузети. Не остаде нам ништа друго већ да примимо понуду, да нам се у великом салону импровизују две постеле.“

Примисмо и то и мало после тога одосмо да легнемо. Кад тамо, а салон пун Турака. Инглец спокојно леже и замало па захрка. Ја узех лежећи да читам нешто према свећи крај постеле.

У салону тишина... све живо спаваше...

Наједанпут, спазим како неки стари Турчин, подалеко, лагано устаде, узне пиштољ и окрете га према мени.

Претрнух, а Турчин ми поче лагано прилазити све једнако нишанами пиштољем, који држао је у напред испруженој руци.

Кад он дође већ близу, скочим из постеле и дрекнем у помоћ.

— Ма шта ти је, хоће! Хоћу да припадим њирак! — равнодушно рече стари Турчин и приђе ми са тучаним свећњакком...

ПОНОВЉЕНО ПОШТОВАЊЕ...

Бернард Шо, прича се, једнога дана нашао је у једној лондонској антикварици једну своју књигу коју је, када је књига изишла из штампе, поклониле неком спом пријатељу. На првој страни Шо је нашао и пошвету коју је некад био написао: „Господину Томе и Томе са поштовањем, Бернард Шо.“

После краћег размисљања Шо је купио књигу од антиквара, па је испод оне прве посвете написао:

„Господину Томе и Томе са обновљеним поштовањем, Бернард Шо.“

И књигу је затим послао господину коме је поштовање било посвећено.

НОТНА ХАРТИЈА

Неки млади композитор донео је једнога дана своје најновије дело Хендлу. Хендл је узео свеску и паљиво је прелистао од почетка до краја. Онда је рекао:

— Заиста прекрасно!... — Ох, маестро, ваш суд чини ме пресрећним! — ликовао је млади композитор готов да се великом композитору захваљује бар још пола сата.

Међутим, Хендл га је прегинуо:

— Заиста прекрасно! Где сте само нашли овако фино и добру нотну хартију?

БЕСМРТНОСТ

Славном руском песнику Пушкину дошао је једнога дана агент једног познатог осигуравајућег друштва и обратио му се овим речима:

— Ја сам агент највећег осигуравајућег друштва. Дошао сам да вам осигурам живот, господине Пушкине!

— Зашто? — прекриву га је Пушкин.

— Како зашто? Па за случај смрти...

— О, мени то није потребно! Ја сам бесмртан!

ДА МУ ВРАТИ ФАЗАНА

Ибзен, познати норвешки писац, био је врло оштар, али и јако цењен критичар. Многи млади књижевници долазили су к њему и молили га да им прегледа рукописе и да га свој суд. Тек после тога одлучивали су да ли ће своја дела штампати или не.

Једнога дана добије Ибзен на поклон дивног фазана, а дан после тога дође к њему и пошљалац фазана, један млад књижевник. Наравно, и он је замолио старог и уваженог књижевника и критичара да му прегледа рукопис најновијег дела.

Ибзена је то подмишљиве веома наутило, па мад чу шта млади књижевник тражи од њега, намршти се и рече:

— Ви, дакле, желите да вам вратим фазана!

ТЕТОВИРАЊЕ

Многи људи имају обичај да шарају своје тело, нарочито руке и груди, а понекад и остале делове тела, цртајући по њима разноврсне слике и знаке. То најновише раде морнари, поготову они који се враћају са далеких путовања. Тај начин

шарања тела назива се тетовирањем. Правилније је рећи татавирање, јер то потиче од татхиске речи татау, што значи — туцкати правећи разнолике шаре по телу.

Тетовирање се врши на два начина: прављењем ожиљака на телу помоћу игала, ножица и сличних инструмената (то је обичај код народа тамне пути), или уношењем боје под епидерму (код народа светлије боје коже). Кад се једном те шаре направе на телу, оне се више не могу скинути.

Овај чудан обичај украшавања раширен је код многих народа, а нарочито међу становницима Микронезије, Полинезије, Африке, Јапана итд. Познат је и код нас, као и код других европских народа. За тетовирање су знали људи од најдањих времена. Тетовирали су

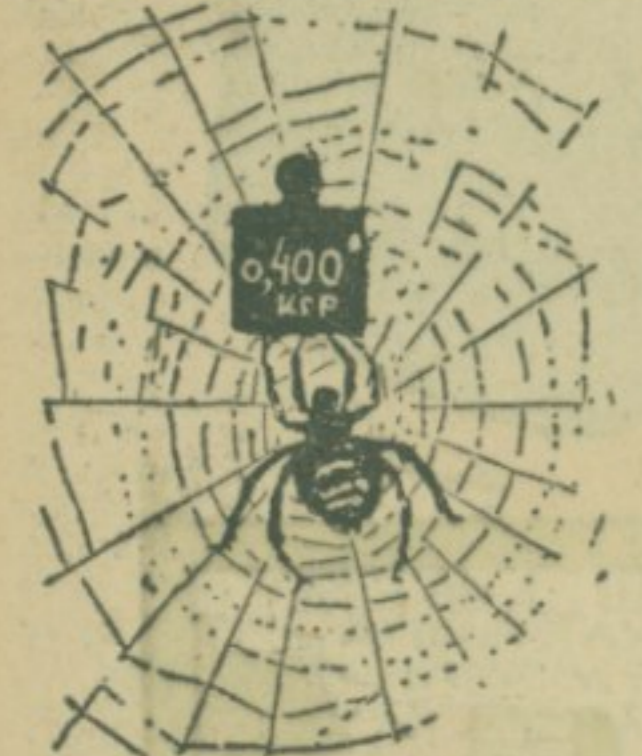
и стари Асирици, а месек писци Старог века, као Плиније и Херодот, помињу да су видели те шаре код некадашњих становника Балкана: Илира, Трачана, Сармата, Дачана итд. Они кажу да своје тело шарају нарочито трачки племићи и отменје жене.

Чувени морепловци Колумбо и Кук такође помињу у својим дневницима да су видели многе људе у Новом Свету који су били тетовирани. Њихова су тела била украшена најразноврснијим шарама, ликовима људи, паса, лукова и стрела итд. У нашим крајевима људи су обично цртавали кола, наруквице, класје, граниче, сунце, месец, звезде, лептирове итд. У Јапани је обичај да се шара цело тело, и то у више боја. Своје тело тетовирали су и неки владари, а у таквазаваном отменом свету завладао је био једно време обичај да се све жене из тога друштва тетовирају.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
СТОЈИЉКО СТОЈИЉКОВИЋ,
БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ИЗДАЈЕ И ШТАМПА „ПОЛИТИКА“ ШТАМПАРСКО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЊЕ,
БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ТЕКУЋИ РАЧУН БРОЈ 102-Т-82. ПОШТ. ФАХ 124. — ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: ГОДИШЊА 500, ПОЛУГОДИШЊА 250 ДИНАРА. ЗА ИНОСТАНСТВО ГОДИШЊА 700, ПОЛУГОДИШЊА 380 ДИНАРА. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЉАЈУ.

Пауци са ОКИНАВЕ

Пауци са острву Окинаве, у Тихом Океану, живе у рупама које копају у земљи. Ове рупе имају облик гнезда и покривене су поклопцем, а обично се налазе у хладовитим местима, која за време кишне сезоне нису сувише влажна. Отвор гне-

зда велик је отприлике као динар, а дубина рупе износи око пет сантиметара. Поклопац, који потпуно затвара отвор, има облик запушача. Гнезда женки разликују се од гнезда мужјака по томе што се око њих налазе гнезда младих. Она су много мања, али су направљена исто тако брижљиво као и гнезда одраслих паукова. Величина отвора ових гнезда нешто је већа од главе чиоде.

Пауци са Окинаве хране се ситним инсектима које лови на тај начин што искачу изненада из својих рупа. Од неважних гостију паук се брзо држи пицима поклопац гнезда. Кад увиди да је отпор узалудан, он пушта поклопац и повлачи се у дно гнезда.

Неки научници покушавали су да утврде колика је снага овога паука кад држи поклопац гнезда. То су радили на тај начин што су кроз поклопац провукли жицу и везали је за опругу са скалом на којој се могла читати тежина. Опиту су вршили ноћу, пошто је паук са Окинаве ноћни инсект. Да би могли направити фотографске снимке, стручњаци су везали поклопац за фотографски апарат, тако да се могао ухватити тачно онај тренутак кад се поклопац диже. Кад је намештена опруга, казаљка на скали означавала је терет од 400 грама, што значи да је паук толиком снагом држао поклопац. Кад се има у виду да је тежина паука са Окинаве свега око три грама, онда је то велика снага, јер је преко 130 пута већа од његове тежине. Кад би људи имали снагу сразмерну снази овога паука, онда би човек тежак 70 килограма могао да дигне преко 9.000 килограма терета.

ТАНАСКО РАЈИЋ БАРЈАКТАР ПРВОГ УСТАНАКА

У оних бесмртним чегама које су у Првом српском устанку рушиле и из темеља пољубале турско царство на Балкану било је доста јунака. Један од њих био је и Танаско Рајић, први барјактар Карађорђевог и устаничке војске.

Рајић се родио у селу Страргарима, у крагујевачкој нахији. Иако је био већ у годинама кад је букнуо Први устанак, он је био један од првих устаника у Јасеници. Био је ретко храбар, поуздан и спреман за сваки посао. Године 1809 Алија Гушанац удари од Јагодине са дванаест хиљада крпалја, најкешћих и најкрвољичнијих, и крену преко Црног Врха у правцу Груже и Лепене. На све стране ширио се

глас како се Гушанац зарекао да ће Крагујевац запалити, ударити на Тополу и Карађорђа посећи.

У бојној помаи Гушанац се одвојио од Јагодине и ударио преко Црног Врха да би се спустио у Крагујевачку нахију. Када је Карађорђе сазнао шта он намерава, послао му је у суорет Танаска Рајића са две хиљаде Шумадинаца. Рајић је извео војску на Црни Врх пре него што је Гушанац стигао и распоредио је по шуми, тако да је непријатељ није могао ни чути ни видети. Крпалје су, не надајући се злу, бесно јахале. Када су ушле у заседу, Срби су на њих осули ватру. Једно српско одељење зашло је Турцима са стране и опколило их. У изненађење крпалје ушла је таква забуна и страх да нису били у стању да се бране, па су се дали у бекство. Сам Гушанац једва се спасао и побегао у Јагодину. У овој борби истакао се и чувени мегданџија из Првог устанка Јован Курсула.

Касније се Карађорђе нешто наљутио на Рајића, па се он повукао. Али, у њему није умрла љубав за отаџбину и њену слободу, па је у Другом устанку сићу као метеор и стекао бесмртну славу. Тада је био већ старац, али још крепак и весео и на бој спреман као младић.

У боју на Љубићу, 25 маја 1815, Рајић је био заповедник топова у горњем шанцу. Турци су навалили са великом жестином, па су Срби из доњег шанца били присиљени да узамкну према горњем. Тада Турци навале још жешће, па се и ту српска војска поколеба и многи сталаше да беже. Пред њих се испречи стари Рајић и узвикну им: „Стојте! Зашто сте се преплашили, та и из Турака тече крв као из нас. Зар ове топове остављате, а знате какве смо муке пропатили док топова нисмо имали?“

Али, то није имало успеха, јер је страх многим овладао. Рајић је видео да га нико не слуша, па у једном налету окорачи онако стар топ, у једну руку узме сабљу, а у другу запет пиштољ и узвикну:

— Ове топове Турцима нећу оставити док ме свега не исеку на комаде.

Јуриш Турака постао је још жешћи. Рајић је успео да неколико њих побије, док и њега пушке не оборе, те га Турци у свом бесу свега на комаде исеку. Тако је завршио свој живот велики патриота и јунак Танаско Рајић, херој у Првом и Другом српском устанку. За њега је речено да је достојан да живи до века.

ОТКАД ПОТИЧЕ ОБИЧАЈ КУЦАЊА ЧАШАМА

Обичај куцања чашама није постојао у Старом веку. Њега су увели Келти, који су му придавали огроман значај. Куцање чашама претстављало је знак пријатељства, које се потврђује у највећем славу и весељу. Његов велики симбол личан значај Келти су објашњавали на тај начин што у том свечаном чину учествује свих човечјих пет чула: тише се види, осећа се његов мирис, а куша се језиком. Чуло пићања учествује самим тим што држимо чашу и, најзад, да би у свечаности учествовало и чуло с уха, ударом чаша производи се звук.

ЏАМАЦ ЧАРЛСА БРЕНДОНА КОГА СУ НАЈАМИ БАКИНГЕМОВИ ПЛАЋЕНИЦИ, ПРЕВРЊУО СЕ. БРЕНДОНОВО ТЕЛО НЕСТАЛО ЈЕ У ТАЛАСИМА ТЕМЗЕ.

ПРОШЛА СУ ТРИ МЕСЕЦА. ХЕНРИ СЕ НАЛАЗИ НА СЕВЕРУ ЕНГЛЕСКЕ И ВЕСТ О СМРТИ ЛУЈА XII КЕСКОДЕН ДОНОСИ ВОЈВОДИ ОД БАКИНГЕМА. ОН ТАКОЂЕ НОСИ ЈЕДНУ ВАЖНУ ПОРУКУ ЗА БРЕНДОНА, И ТО ОД МЕРИ ТЈУДОР КОЈА ВЕРУЈЕ ДА ЈЕ БРЕНДОН ПУШТЕН ИЗ ТАМНИЦЕ. ТЕК ТАДА БАКИНГЕМ САОПШТАВА ДА ЈЕ БРЕНДОН НА СТРАДАО ПРИ ПОКУШАЈУ ДА ПОБЕГНЕ.

А ШТА ЋЕ БИТИ С МЕРИ? ОНА ЈЕ УСТВАРИ ДОФЕРОВА ЗАРОБЉЕНИЦА. ОН ПОКУШАВА ДА ЈЕ НАТЕРА ДА СЕ УДА ЗА ЊЕГА!

ОДМАХ ПУТУЈЕМ У ФРАНЦУСКУ. КАД СЕ ХЕНРИ ВРАТИ, РЕЦИТЕ МУ ДА ЈЕ ПОЛОЖАЈ ЊЕГОВЕ СЕСТРЕ ТАКАВ ДА САМ ПРЕУЗЕО НА СЕБЕ ДУЖНОСТ ЊЕГОВОГ ЕМИСАРА.

ЛУЈ МРТАВ! ХЕНРИ ОТСУТАН! БРЕНДОН... НИКО НЕ СТОЈИ ИЗМЕЂУ МЕРИ И МЕНЕ!

УЗБУЂЕН ВОЈВОДИНОМ ПРИЧОМ О СМРТИ ЧАРЛСА БРЕНДОНА, КЕСКОДЕН НИЈЕ НИ ПРИМЕТИО ОСОБУ КОЈА ЈЕ СТАЈАЛА НА ИЗЛАЗУ ИЗ ТврђАВЕ.

НЕСРЕЊНИ ЧАРЛС! ЈАДНА МЕРИ...!

ПЕСТ!

СЕР ЕДВИНЕ, ДАНИМА ВАС ЧЕКАМ И ТРАЖИМ... ДА БИХ ВАМ ПРЕДАО ОВУ ПОРУКУ!

МОЖЕШ ЛИ МЕ ОДВЕСТИ ДО ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ОВО ПИСАО?

МОГУ ГОСПОДАРУ!

ПЛОСЛЕ СЕДАМ ДАНА БАКИНГЕМ ЈЕ СТИГАО У ПАРИЗ ПРЕТСТАВЉАЈУЋИ СЕ ЛАЖНО КАО ХЕНРИЈЕВ ЕМИСАР. ОН ЗАХТЕВА ОД НОВОГ КРАЉА ДА ОДЛОБОДИ МЕРИ ТЈУДОР

РЕДУ! ВОДИТЕ ЈЕ! АЛИ, ЈА КУ ЈЕ КУПИТИ, И ТО ЗА ОНИХ 400 000 ЗЛАТНИКА КОЈЕ ЈЕ КАО МИРАЗ ДОНЕЛА ЛУЈУ!

ШУТЕМ ЗА КАЛЕ ГДЕ ЈЕ ЊЕГОВ БРОД БИО УКОТВЉЕН, БАКИНГЕМ ОБЈАШЊАВА МЕРИ ЗБОГ ЧЕГА БРЕНДОН НИЈЕ МОГАО ДА ОДГОВОРИ НА ЊЕНУ ПОРУКУ И ПОЗИВ.

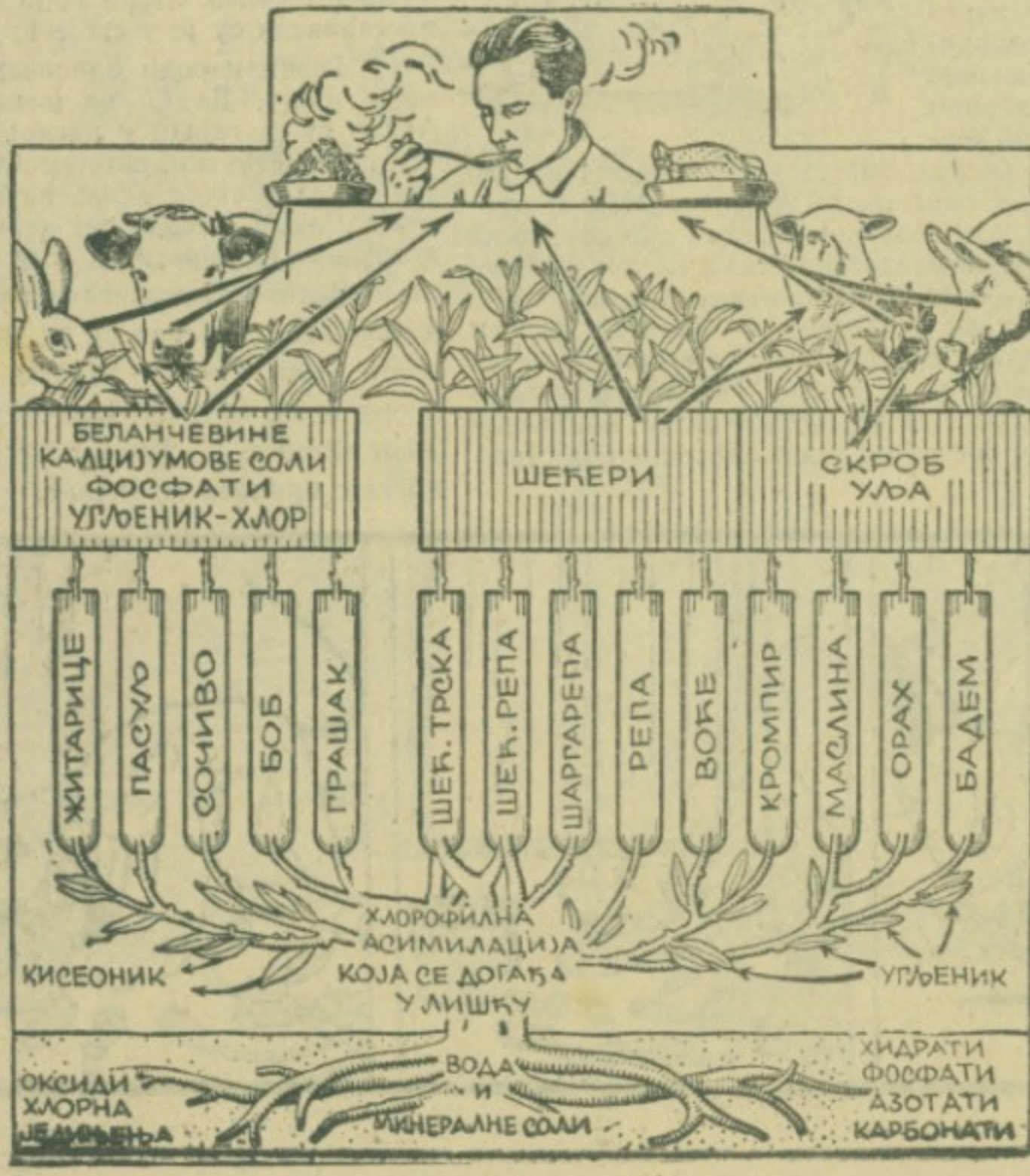
КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

ЗЕМЉА ХРАНИТЕЉКА

Антеј, син Нептуна, бога мора, и Геје, богинје земље, дошао је једном у сукоб са Херкулом. У току борбе Херкул је видео да је Антеј увек добијао нову снагу чим би се дотакао земље. Због тога га је у једном тренутку подигао увис и тако га раставио од извора његове снаге, па га је после тога лако убио.

Ова легенда није ништа друго него један диван песнички облик који каже да снага и живот свакога човека леже у самој земљи и да је човек у основи дете земље. Без обзира на то да ли човек једе воће, поврће или месо, он уствари посредно користи земљу да би се одржао.

Човечје тело састављено је од извесног броја елемената. На првом месту главна су четирца, који су усталом основни састојци и других живих бића, а то су: кисеоник, водоник, угљеник и азот. Осим ових, човечје тело састављено је и од других елемената и њихових једињења: магнезијума, сумпора, гвожђа, хлора, натријума, калцијума итд. Из тога видимо да је човечје тело састављено од

ређених елемената и, да би човек опстао, он их стално мора уносити у свој организам. Разуме се, то он не може чинити непосредно, тојест, не може их употребљавати онакве какви су они у земљи, него преобразене и претворене у храну, а све се то преобраћавање врши у природној радионици: у биљци.

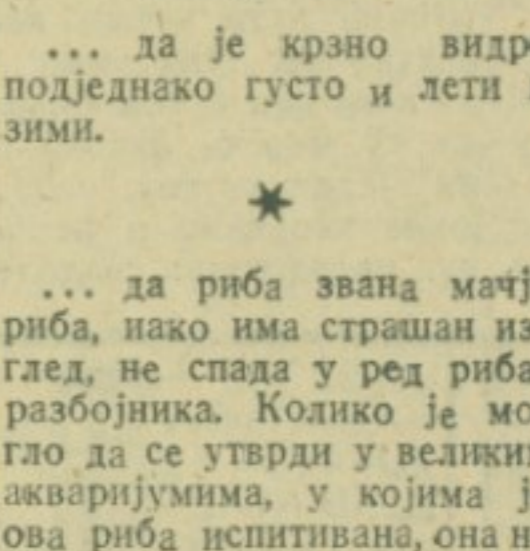
Из слике коју вам приказујемо види се шематски приказано како биљка, помоћу корења, усисава из земље у води растворене разне минералне соли — хидрате, фосфате, азотате, карбонате, оксиде, хлорна једињења итд. Затим, уз помоћ кисеоника, угљеника и сунчеве светлости врши се даље преобраћавање.

Свака биљка је унеколико радионица нарочите врсте и једне су биљке фабрике скроба, друге шећера, треће беланчевина итд.

Као што је на слици приказано, житарице производе беланчевине, калцијумове соли, фосфате, угљеник и хлор, а то чине и пасуљ, сочиво, боб и грашак. Шећер производе: шећерне трска и репа, шаргарепа, бела репа и воћке. Скроб и уља производе: кромпир, маслина, орах и бадем.

Храну углавном делимо на ону која служи изградњи нашег ткива (беланчевине, кречне соли, фосфати, карбонати, хлорна једињења), а њих нам углавном дају жита и поврће, и потребна су нам за рашћење и јачање костију; и на енергетску храну коју добијамо из шећера и масноћа.

За ми вам је било познато...

... да чворци не одлазе на југ, већ зиму проводе у нашим крајевима.

напада друге, мање рибе. Она живи у Северном и Балтичком Мору.

... да постоји једна врста сомова који се, ако их неко дира, бране пуштајући електричне таласе који су толико јаки да ошамуће нападача. Ова врста сомова живи у афричким рекама.

Жри приче О „ДИВЉИМ“ ЖИВОТИЊАМА

Да ли су такозване дивље животиње заиста дивље, или их само човекови поступци према њима чине таквима? — то је питање које у последње време све чешће постављају природњаци и људи који с љубављу проучавају живот ових шумских створова. Још је Брем открио код њих „осећања“ која су дотле сматрана искључиво човечјим и изнео многобројне примере нежности, љубави и узамног помагања међу „дивљим“ животињама. Такве су и ове три сличице које доносило.

Једне благе пролећне вечери, баш кад је породица природњака Хојта села за сто да вечера, отворила су се полуотшкринута врата њихове шумске кућице и на прагу се појавио чудан гост. Неколико тренутака стајао је на прагу. Из отворених чинија на столу ширио се пријатан мирис и поздраве госта подхваташе су од жеље и глади. Био је то скунк, америчка животиња из породице куна, чије црно и бело крзно потсећа на вечерње одело неког гиздавца. Опрезним корањима „посетилац“ је ушао у собу.

Кад је прво изненађење прошло, устао је један од Хојтових дечака, насуо у шољу млека, ставио шољу на сто и „госту“ понудио столицу. Скунк је примно позив, скочио на столицу и попио своје млеко.

О тога дана је „мали каплар“ како су га деца назвала, често долазио на обеду. Ако би врата била затворена, он би гребав по њима и шичањем молио да му отворе. Једног дана „каплар“ је ишчекао. Његово место за столом остало је празно и домаћини су били уверени да се њиховом шумском пријатељу догодила нека незгода. Али, једне вечери, преј вратима се зачуло познато шичање и у собу је ушао „мали каплар“. Но, није био сам. За њим су ушли једна жена и шесторо младих.

„Мали каплар“ увео је своју породицу у собу, храбрећи је тихим шичањем. Жена је у почетку била опрезна и неповерљива, док су млади весело и безбрижно махали својим

косматим реповима. Као стари гост, који је у неку руку већ постао „члан породице“, „мали каплар“ скочио је на столицу и „затражио“ своју вечеру. Његова другарица пошла је за његовим примером. Но, за столом није било места за све, па су млади и њихова мати добили вечеру на поду. „Мали каплар“ задржао је своје старо место.

Све до почетка јесени долазила је породица „малог каплара“ у шумску кућицу, где их је увек очекивала укусна вечера. Млади су већ били поодрасли, кад су једнога дана и они и њихови родитељи тајанствено нестали и никад се више нису вратили.

На обали Тихог Океана, у близини града Тиламука, налази се отворено жале, а у плићаци је било много једне врсте туљана, такозваних морских лавова. Једнога јутра у плићак је залутало, или дошло тражећи храну, јато акула. Међу морским лавовима настала је пометња и они су стали да беже на све стране. Два млада туљана искочила су на обалу, на којој је, посматрајући тај необичан приказ, стајао један човек. Помажући се својим перајима, туљани су му пришли. Човек се сагао, подигао их, ставио у своја кола и одвезао кући.

Млади морски лавови брзо су се навикли на свој нови дом — велико метално буре у које их је он ставио. Како су били још сасвим мали, човек их је хранио млеком, и то на цуду, као што се хране бебе. Сваки оброк туљани су пропраћали радосним кричањем, а кад би се добро најели „мазилци“ су се око свог господара и одушевљено махали перајима. Пре но што би им донео храну, човек би увек притиснуо сирену на аутомобилу. Веома брзо научили су туљани да писак сирене означава време ручка и чим би је чули, искакали су из базена и јурили у сусрет свом господару.

Но, исто толико колико су уживали у храни, уживали су и у возњи аутомобилом. Зато их је њихов господар често узимао у кола кад би ишао у суседни град и они су за све време пута махали перајима, исто онако као што раздрагана деца машу рукама из воза или аутомобила. У граду су морски лавови „открили“ једну укусну, мада за туљане необичну и необичајну, посланицу: сладолед. Са-

мо, те чудне морске сладокусе није било лако задовољити. Њихов господар им није могао дати по један корнет. Њихова порција морала је бити у размери с њиховом величином, па су они добијали свој сладолед у шерпама од литра.

Но, млади туљани брзо су порасли и њихов метални базен постао им је тесан. Господар их није могао дуже држати, јер одрасли морски лав може да достигне тежину од 250 килограма. Мада га је помисао на растањак с њима необично жалостила, он их је једнога дана, за време плиме, одвезао на обалу океана и пустио у воду.

Ипак, то није био коначан растањак. Догод је живео у Тиламуку, човек је одлазио с времена на време на обалу. Чим би притиснуо сирену на свом аутомобилу два велика туљана напустила би своје водене сроднике и неспретно, кричећи и машући предњим перајима,

пожурила до свог некадашњег господара, да га поздраве и... сладолед, молим.

Пре двадесетак година познати зоолог Џон Бароу дутао је са синчићем једног свог суседа кроз густе шуме у околини града Кетскила. На једном пропланку наишли су на велики комплекс одроњене земље, која је, по свој прилици, била затрпала улаз у лисичју јазбину. Јер, поред одроњене земље трчала је једно жалосно младунче, које је неким случајем избегло несрећу. Бароу и његов мали пријатељ узели су лишче, однели га кући и нахранили га топлим млеком. Узано лице мале лисиче и њене светлуцаве очи потсећале су дечака на једног старог Ирца, пријатеља његових родитеља, који се звао Финей. Због тога је лишчету дао исто име.

Финей је растао поред дечака и био му је привржен као пас. Научио је да шени, да легне на земљу кад би му дечак то наредио, па чак и да донесе бачени штап или камен.

Ускоро се читав град навикао на необичне другове: дечака и малу црвену лисичу дуга репа. Сваког јутра пратио је Финей малишана до школе, а у подне га сачекивао пред школским вратима. Понекад само, Финей би отрчао до оближње шуме да посети своје дивље сроднике, али би се увек на време враћао. Дечак би га опет налазио у близини школе или пред кућним вратима.

Но, малишан није био једини Финејов пријатељ и друг у игри. Између њега и припитомљене вране Гаге родило се чврсто пријатељство. Да би још више оближио две животиње, дечак је уз помоћ свог пријатеља Бароуа начинио Финеју мало кожно седло и научио Гагу да на њему јаше. И Финей и Гага уживали су у томе. Док би Финей жустро скакао, Гага би поносно седела на седлу и радосно гратала.

Необично пријатељство између научника, малог основца, припитомљене вране Гаге и Финеја прекинуто је изненадна Финејева смрт. Једног јутра на шлу су га мртвог под кухињским столом.

Јосемитска ДОЛИНА

Ићи у планине, значи ме. Његов дугогодишњи рад ићи кући. Природа и њена дивљина веома најазад је успео и држава је узела Јосемитску Долину под своје потребне сваком човеку. Тако је говорио Џон Муир, оснивач националног парка — Јосемитске Долине.

Јосемитска Долина налази се у Калифорнији. То је глечерска долина која има облик слова У, а оивичена је високим планинским венцима Сиера Неваде. Долина је богата природним лепотама: језерима, водопадима — од којих је један висок око 500 метара — затим шумама у којима расту циноске секвоје итд.

Џон Муир дошао је у Калифорнију 1868 године. Убрзо по свом доласку он се упутио пешке у Јосемитску Долину, да чије је природне лепоте још раније чуо. Долина му се толико свидела да је у њој провео пет година, посматрајући и проучавајући њене природне лепоте, а у исто време скупљао је енергију за даљи рад. За тих пет година он је јасно увидео потребу да се природне лепоте Јосемитске Долине сачувају и за доцнија поколења, а за то је била неопходна законска заштита. У

Данас кроз Јосемитску Долину пролазе добри аутомобилски путеви. У њој постоје опходна законска заштита. У

то време Калифорнија је привлачила све више исељеника. Сточарство се брзо развијало, а хиљадогодишње шуме нестајале су под ударцима секира да би направиле место пашњацима. Муир је преко штампе тражио заштиту Јосемитске Долине. Водио је жестоку борбу против оних чији је интерес био да се и даље крче шуме.

ДЕСЕТ ХИЉАДА ВРСТА РУЖА

Д а мање-више свуда у свету постоји ауторско право, то никако више не чуди и не буни. За своје романе и приповетке, за драме и музику, цртеже и остала уметничка дела аутори добијају награду и у својој земљи и у иностранству где се дело објављује или изводи. Али, досад се није знало за баштованска ауторска права. О томе треба сада први пут да кажу своју реч енглески судови.

Франсис Мејлан живи у Антибу, на француској Азурној Обали, и тамо гаји руже. Украсила познате врсте и измишља нове. У његовој породици тај посао прелази с колена на колена. Мушкарци из породице Мејлан жене се само ћеркама других истажнутих вртара, које доноси у мираз својим мужевима вештину гајења овог цвета. Франсис Мејлан продаје руже читавом свету, али задржава притом сва „ауторска права“. Сматра се да је он за двадесет година, на две стотине својих примерака ружа, зарадио бар милијарду франака. Само једна ружа коју је 1951 први пут изнео на тржиште доноси му годишње око 40 милиона франака. За своје руже које су искоришћене за калемљење у Енглеској Мејлан је тражио на име „ауторског хонорара“ чет од сто. Енглески баштовани нису се сложили са овим његовим захтевом и тако је ствар дошла пред суд.

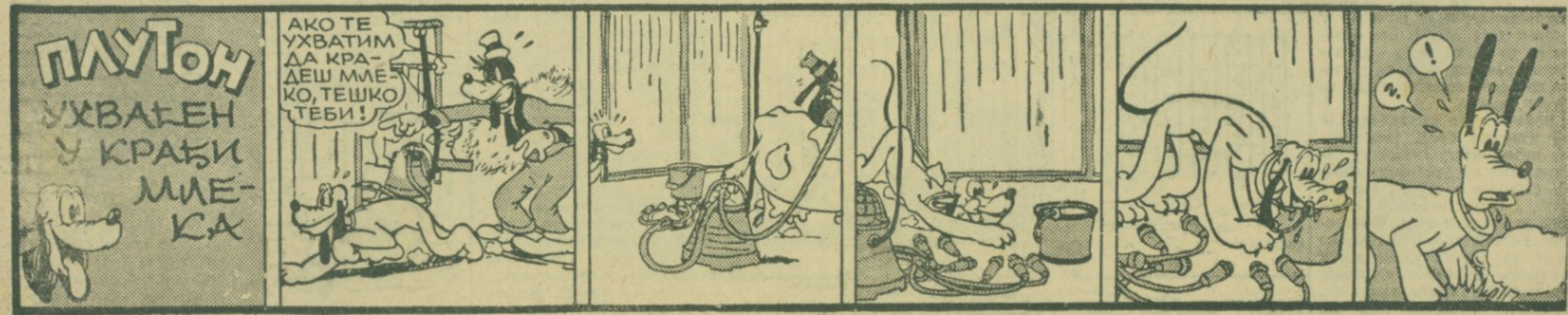
Своје руже Франсис Мејлан гаји у цементираним лејама, у којима се налази 25 сантиметара дебело слој песка специјалног састава. Леје се заливају нарочитом течношћу у којој има азота, фосфорне киселине и поташе. Осталих девет састојака Мејлан чува као своју професионалну тајну.

Потребне су бар три године рада да би се одгајила једна нова врста руже. Производи се око 40.000 цветова годишње да би се добила два или три модела. Четири генерације Мејланових уложиле су све своје знање и искуство да би постигле садашње резултате. У овом тренутку два претставника породице, отац и син Мејлан, труде се да упротивље и другим поступцима одгаје, први у свету, плаву ружу. Једна јединица у бокору над којим раде има неке плаве отсјаје и Мејланови полажу у њу велике наде. Но још су далеко од успеха, јер та ружа, названа „Пингал“, уствари је гримизнокарминска и само њени рефлексни чине да се добија утисак плаве боје.

Иначе, сматра се да је цвет руже постојао на земљи пре појаве човека, разуме се дивље руже, јер питома води порекло од ње. У почетку било је само седам врста дивљих ружа. Најстарија је rosa gallica, позната дванаест столећа пре наше ере. Од ње воде порекло све европске руже. Брижљивом негом, мешањем земље и ђубрењем дивља ружа претворена је прво у дуплу дивљу ружу, и све тако редом док се није дошло до данашњег цвета. Кад је грчки историчар Теофраст писао своја дела, rosa gallica имала је 10—15 крупничних листића. Стари Ирци ишли су да је беру по брдима и пресађивали су је у своје вртове.

Разни народи односили су се на разне начине према овом цвети. Да би из њега извукли што опојнији мирис, Арапи су га гајили у масној и добро њубреној земљи. Римљани је, међутим, интересовали првенствено обликом руже. Сматра се да у свету данас постоји десет хиљада различитих врста ружа. Чак је и један рат вођен под њеним амблемом — дуги и крвави „Рат црвене и беле руже“ у Енглеској.

Велики истраживачи непознатих предела, нових путева и колонија доносили су са својих путовања многе непознате врсте ружа. Тако је капетан Кук донео у Европу ружу отпорну и на највећу хладноћу, беле и црвене боје и веома јаког мириса. Из Кине донесене су две руже: једна бела, а друга с мирисом љубичице.

Сентандреја у време „ВЕЧНОГ МЛАДОЖЕЊЕ“

Вечито младожења” је најпопуларнији роман Јакова Игњатовића, а главни јунак тога романа, Шамика, несумњиво је најпопуларнија личност Игњатовићевих романа. Мајстор у реалистичком сликању живота, Игњатовић је ретко кад измишљао људе и догађаје у својим романима, већ их је узимао из своје средине, онакве какви су доиста били. Тако је и вечито младожења, галантни Шамика фон Кирић, био стварна личност. На крају романа писац је, додуше, покопао свог главног јунака, док је стварни Шамика готово за пуних десет година надживео своју „литерарну смрт” (роман је објављен 1878 године). Умро је у дубокој старости у свом родном месту Сентандреји, где је и провео своје најблиставије дане.

Са Шамиком, сином промудрог табачког мајстора Софре Кирића, који је на путу за Краков сам савладао онолике разбојнике на некој пустој мађарској чарли, потрајао је своје дане и некад славна Сентандреја. Крајем прошлог века, у њој је број српских становника већ био сасвим мали. „По таквом размеру опадања до 30—50 година неће више бити Срба у Сентандреји” — претказује 1884 Јаков Игњатовић што се и обистинило. Кад су 1910 године српски научници, у сврху историског истраживања, посетили крајеве око Будимпеште, па тако и Сентандреју, у њој су нашли само појединце који су се још осећали да су Срби. Једини спомен на некад српску Сентандреју био је сачуван само у ноћобдијном извикевању часова. По старом обичају, ноћни стражар, боктер, обилазио градске улице и тргове, дувао би у рог и на српском језику опомињао грађане да гасе ватру по кућама, кажујући им усто и колико је часова, например: „Послушајте господари и госпође, десет сати сада проба...”

Током XVIII века, Сентандреја је било једно од најславнијих и најјачих српских насеља у Мађарској. На Дунаву, нешто северније од Будима, у брежуљастом пределу прекири венем густим шумама, основали су Срби за време Велике сеобе насеље које је добило своје име по манастиру светог Андреје. Сентандреја је почетком XVIII века била политичко средиште пресељеног српског живља. Варош се брзо развијала. Занатлије су се организовале у еснафе, а најстарији од свих био је табачки еснаф (штаваљачи кожа), који је доцније водио упорну борбу против феудалних напада на права сентандрејских грађана. И трговина је напредовала. Сентандрејски трговци убрзо су почели да конкуришу будимским. Богатства су расла.

У одбијању напада удружених феудалаца на повластице „слободне краљевске привилеговане вароши” Сентандреје нарочито се истакла личност позната под именом Раб-Раби. То је био одважан и способан човек, који је неколико година предводио Сентандрејце против феудалаца и штитио њихова права. Феудалци су успели да ухвате Раб-Рабија и да га баци у тамницу. Тада је целокупно грађанство Сентандреје устало у његову одбрану. Раб-Раби је коначно ослобођен, али, мучен у тамници да би издао кодовође ове побуне против феудалних власти, он је убрзо умро. Раб-Раби је постао симбол Сентандрејца у њиховој да-

љој, дугој и огорченој борби, у којој су успели да сачувају своје повластице и да свом граду извојују још већи углед. Та да је настала и песма „Ми Сентандрејци, свега света славни”. То је била као нека химна овог најсевернијег српског насеља. Сентандреја је имала српску управу и све су се ствари водиле на српском језику, па још и тада кад је број Срба у Сентандреји спао на четврти

шерта. Из Пеште су људи долазили у Сентандреју да купе луксузне и ретке ствари, каквих није било у читавој Мађарској.

Али, у првим деценијама XIX века слава Сентандреје почиње да бледи. Наполеоновски ратови озбиљно су уздрмали аустријску привреду и финансије. Сем тога, Сентандреја добија и конкуренте у трговини, а њених старих генерација постепено нестаје. Синови више не желе да буду оно што су им очеви били и живе готовијски на старим богатствима. Док је Сентандреја некад била

славна по својим трговцима и занатлијама, сад постаје позната по својим гиздавцима, каква је био и Игњатовићев Шамика, који свом презимену Кирић додаје оно „фон” да не би ко помислио да је он син штаваљача кожа. У то време Сентандреја је била пуна „златних младих”, балова, перика, париске и бечке моде и судских процеса око наслеђа. „Омладина је, каже Јаков Игњатовић, највише студирала парграфу о наследству”. Адвокати из целе Мађарске хрле у Сентандреју, јер се ту људи парнице за сваку ситницу. Тако је настала и она смешна пар-

ну, а већину грађана сачињавају Мађари и Немци. У време највећег успона Сентандреје, Пешта је за њу била „ситна ствар” што се трговиниче. „Краков и Лајпциг биле су трговачке пијаци Сентандрејаца”. Сетимо се само Шамикиног оца Софре, који са својим друштвом путује на вашар у Краков. Крајем XVIII века у Сентандреји је било трговачких радњи које су имале годишњи промет од 80.000 форината у сребру. То је био огроман новац у оно време кад је један ланац земље стајао 20 форината. Поцеки трговци држали су по десетину калфи и

нича услед замене две најобичније шите, описана у Игњатовићевој приповеци „Пита од хиљаду форината”.

Један од тих „златних младих” био је и Шамика. И он је, по освештаном обичају сентандрејских синова, студирао права, али само због адвокатске титуле и друштвеног угледа. Хтео је да буде најугледнији и најгалантнији сентандрејски гиздавац, да достигне славу некад чувеног капетана Радубицког, такође Сентандрејца, који је био „у песми спеван”. И за Шамику је вредело оно: што је Беч моде измислио, тог је у Сентандреји било; на Пешту се слабо обзирао, била је тек филијала Беча.

Кажу да је Шамика умро у сиромаштву, живећи од самилости људи чијим се бабама удварао кад су биле девојке. И, ако је читао Игњатовићев роман у коме је он био главни јунак, морао је свакако да замислило шта стварно није завршио свој живот онако мирно као што то стоји у роману. Јер он, који је некад имао шездесет пари чизама са сребрним мамузама, под крај живота није имао где главу да склони.

А једина успомена на прохујале сјајне дане његовог живота била му је једна кутија са увелим цвећем и побледелим увојцима давно умрлих жена. Такав је стварно био крај вечитог младожење, последњег сентандрејског гиздаваца.

ВЕЛИКЕ ЗИМЕ

Зима је била велики непријатељ људи у прошлости, кад је индустрија била неразвијена, а систем загревања веома примитиван; кад су куће биле слабо грађене, а рудници нису били искоришћавани. Осим тога, по казивању хроничара, зиме су некад биле много оштрије него данас. Није било ретко да лед с река односи мостове и уништава куће саграђене на обали, а по пустим и незаштићеним друмовима и стазама смрзавале су се десетине хиљада људи у свакој европској земљи. Ево шта о зими кажу подаци неких хроничара из западне Европе.

Године 544 и 547 зиме су биле тако оштре и температуре тако ниске у току два месеца у северној Француској, Белгији, Немачкој и Швајцарској, да је народ мислио да се ближи помор света ледом, снегом и мразом. На Сени, Рајни и Мези лед је био дебело преко један метар. Птице више нису могле да лете, већ су се склањале у куће и дозвољавале да их људи рукама хватају. Године 1124 поново је у западној Европи завладала страшна зима и мраз. Забележено је да су у области Брабанту јегуље у масама напуштале рибањке и склањале се у житнице. Француски хроничари кажу да је 1408 године у северозапад-

ној Француској владала дотле невиђена зима. Тако су се могле видети хиљаде тела смрзнутих путника у јамама крај друмова, по пољским заклоњима и шумарцима. Сена се била заледила и лед је однео познати Нови мост и неколико кућа око њега.

Страховита зима поновила се у Паризу 1544. Тада су се све чесме заледиле, а продавци нису на развијали су бурад секирма, ломили замрзнуто вино и продавали га на килограм.

У 17 веку изгледа да није било тако јаким зима, а страшни мраз поново је завладао тек у зиму 1776 године, кад је температура у Француској, Белгији и Енглеској силазила до испод 30 степени. Тада се Сена заледила у целом свом току, а огромне количине леда које је носила у море покриле су морску површину на просто ру од осам километара. Иако су предузимане мере предострожности, гласоноше из Париза смрзавале су се у више махова у својим колима. У зиму 1788—1789, уочи Француске револуције, мраз је био веома јак, па је наређено да се пале велике ватре у околини Париза како би се путници могли грејати. Та зима повећала је ионако велику беду становништва и појачала опште народно незадовољство због расипништва двора и лоше владавине.

Позната је и страховита зима из 1812 године, која је добрим делом допринела поразу Наполеона пред Москвом. Хладноћа се недељама није пела изнад минус 37 степени. Десетине хиљада војника Наполеонове армије смрзнуле су се по руским степима. Занимљиво је да је зима 1941—1942, кад је Хитлер напао Русију и дошао до пред саму Москву, била још јача. Температура је пала до минус 50 степени.

Многи познати државници и књижевници тешко су подносили зиму, па је и то остало забележено. Тако је француски књижевник и филозоф Сен Симон унео у своју собу за рад каросерију фијакера, у коју се затварао и грејао да би се заштитио од зиме. Француски краљ Анри IV пронашао је један оригиналан начин да се на бојном пољу, у провизорним кућама, заштити од зиме. Он би наредно да три војника легну испод њега, а по два са стране. Кад су хладноће биле нарочито велике, два војника морала су да легну још и преко њега. Чувени немачки песник Гете често је бежао у топлије крајеве и напуштао све своје државничке послове и друге дужности чим би пао први снег. По свом страху од зиме био је познат и француски песник Матерб. Он је облачно толики број чарапа, и то одређеним редом, да је морао да их обележава. Зна се да су у току јаким зима његове чарапе биле обележене словима, азбучним редом од А до Ј, што значи да је тада носио дванаест пари чарапа.

МАЛЕ ЗАНИМАЈЛИВОСТИ

ШТА ЈЕ ЦЕЛУЛОЗА?

Целулоза је саставни део омотача ћелија свих биљака. То је угљени хидрат који садржи водоника, кисеоника и угљеника. Она се досада производила углавном из дрвета, и то црногоричког. Касније је почела да се добија и из белогоричког дрвета, затим од сламе, дудове коре, конопљине и кукурузне стабљике итд. Она се искоришћавала у разне индустријске сврхе: у индустрији хартије, текстила, целофана, целулозида, затим у електрониндустрији, хемиској индустрији итд.

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Сада је зима, па вам дајемо слику једног смелог смучара. Неће вам бити тешко да је прертате. Потребно је само мало пажње и стрпљења.

Најмање рибе на свету

Најмање рибе на свету, које су у исто време и врло ретке, живе на Филипинима. То су коби и санарапан. Коби живи у заливу Манила и дуга је шест до осам милиметара, а санарапан живи у слатким водама Филипина и дуга је око десет милиметара. Ове рибе претстављају најмање кичмењаци на свету и тешко се прилагођавају животу у другим водама.

Нови „кинески зид”

У држави Куинсленд, Аустралија, почели су да граде неку врсту „кинеског зида”. Овај зид потребан је да би се заштитило становништво и његова стока у ретко насељеним покрајинама, јер их често нападају десетине хиљада дивљих паса. Зид ће бити у облику високе жичане оградe, која ће бити дуга 5.500 километара. Какву опасност претстављају ови пси (називају их дингосима) види се и из тога што су у току последње године заклали 500.000 оваца и преко хиљаду људи.

Напао лава ножем

На једној фарми у Танганџици недавно се десио необичан случај. Један уробојник напао је лава ножем. Наиме, док су доморочи и колонисти радили око кућа, на једној оближњој њиви лав је раздирао домаћу животињу. То је видео насељеник Бир, па се приближио лаву, опалио из пушке и ранио га. Лав је наједном оставио плен и скочио на Бира, коме је прискочио у помоћ један његов друг. Али, није могао да пуца у лава, јер се бојао да ће убити свога пријатеља. Тада је у помоћ дошао чувар фарме Саиди Јума. Он је скочио лаву на леђа, ухватио га снажно за уши и почео да вуче. У једном моменту лав се окренуо и бацно Саидија на земљу, затим га ујео за ногу, па поново скочио на Бира. Иако рањен, Саиди је поново скочио на лава и почео да га боде ножем. Биров пријатељ, који је цело време држао пушку на готово, уграбио је згодан тренутак и убио лава. Бир је био толико изуједан да је после неколико дана умро, док се Саиди опоравио, јер му повреде нису биле тешке.

ЗБОГ ЧЕГА ЈЕ ГРОЖЂЕ ХРАНЉИВО?

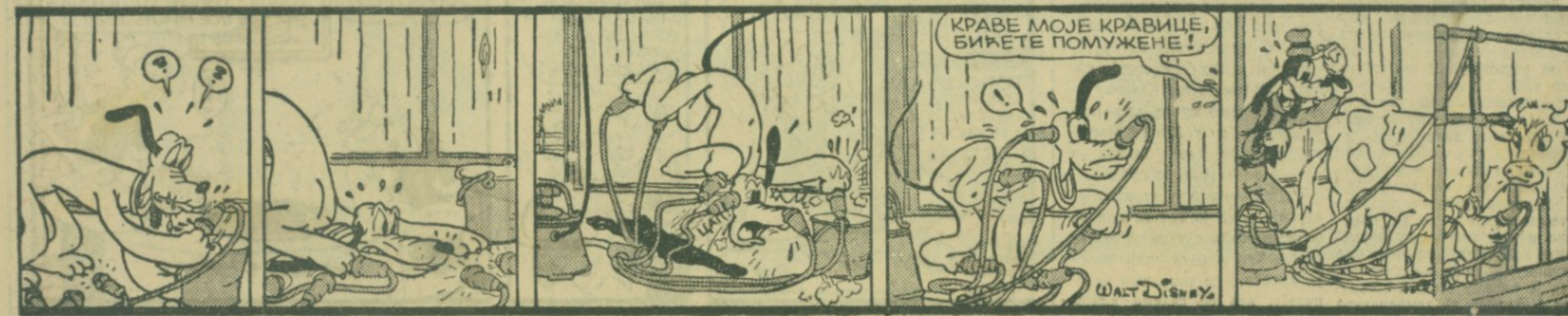
Познато је да је грожђе веома добра храна. Један килограм грожђа раван је по хранљивости једном литру млека, или 1,250 килограму кромпира. Грожђе садржи: шећер, кiselине, минералне соли, витамине, беланчевине и друге корисне материје. Од свих највише има шећера.

СКРИВАЛИЦА

Рибарска барка полази у лов, на лучину. За такву барку један рибар је свакако премало. И, заиста, спреман је да

у лов пође још један рибар. Ту је, само га треба наћи. Загледајте слику пажљиво са свих страна па ће вам се сам јавити.

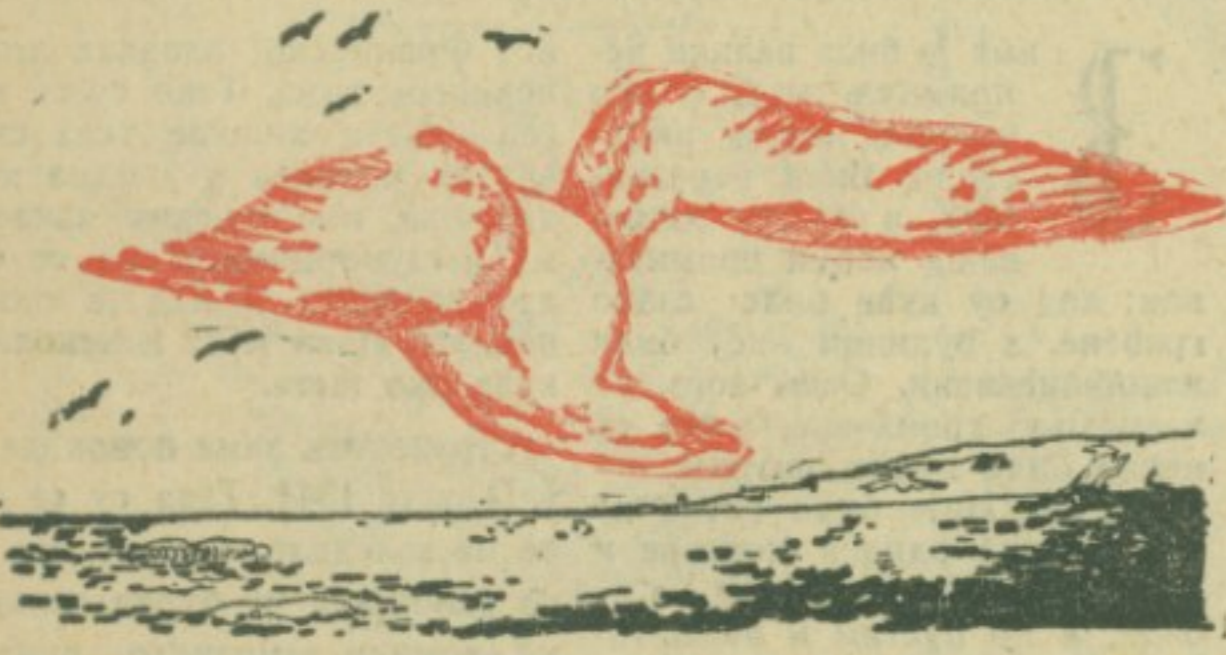

Крилаша САВРШЕНСТВА

Један славни природњак је рекао: Птице, као и звезде, за мене претстављају нешто чему се непрестано дивим. А није мали број орнитолога који сматрају да је проучавање птица не само наука, већ и нешто више — наука која човека одводи у царство најзанимљивијих „чуда“ природе.

Велика „чуда“ малих бића

Испитјујући телесни састав птица, зоолози су зачуљчили да готово све код овог малог створења има само један једини

циљ: омогућити му летење. Чак и то што је у њега мозак „птичи“, природа је „намерно“ удесила да би му до изванредне оштрине развила чуло вида. Многи греше кад мисле да су у птице очи мале. Уствари оне су веома велике у размери с њеним телом. Њене очи толико су велике да заузимају готово сав унутрашњи део лобање, а неке врсте кобаци и буљина имају очне јабучице чак и веће од њихових. Њихове крутине очи потисле су мозак, који се налази као ситна маса у задњем делу лобање. Код извесних птичјих врста мозак је мањи од оба, а код неких чак и од једног ока.

Но, има и других „чуда“ кад је реч о птицама. Буљина се одлично сналази у мрачној шуми зато што јој је вид десет пута осетљивији од нашег. Њој ништа не може промаћи, само ако постоји и најмањи трачак светлости. Кобак са свог дрвета-осматрачнице одлично види и најмању жртву на раздаљини од два километра. Да би из дрвета извукао црва, жуна се

служи необично дугим јез. Јом, који поставља према очима као мушцицу од ишпана. Многе птице које живе поред морских обала имају изванредан осећај за време. Док се баве у унутрашњости копна, оне тачно „знају“ кад је наступила осека да би се вратиле на обалу и потражиле храну у муљу који су оставили таласи. Зеба има савим ситну срце, које откуцава 500 пута у минути итд. Но, вратимо се ипак птичјем лету.

Ваздух који птица удише продире не само у нена плава, која се налазе у вези са десет допунских ваздушних кесича,

Док маше овозго надоле, крила се крећу унапред. Њихов унутрашњи део је скоро крут, а предњи руб им је помало искошен. За време махања, главна, чврста пера која се налазе на крајевима крила усправљају се готово под правим углом у односу на крило и пробијају ваздух, као што чини авионска елиса. У исто време, засвођени и искошени део одржава птицу у ваздуху и обезбеђује јој непрекидно успињање.

Птица може да изводи такве вештине да изненади и најбоље познаваоце. Једанпут је један кобач гонио препелицу. Одједном, с висине од два метра она се баčila према једном жбуњу на земљи, као какав камен. Али, пре но што је жртва стигла до спасоносног заклона, кобач се већ спустио испод ње окрећући се на лева, дочекао је препелицу кљуном и сунуо у небо летом правим као свећа, не смањујући притом нимало своју брзину.

Чак и кад најбрже лети, кобач се одлично сналази — ако најве на изненаду претреску, јер одмах почне да се обрће у ваздуху, као авион, а затим стреловито журне поново у вис и настави пут. Понирући с огромне висине, брзином од 160 километара на час, афрички орлови су прави мајстори за брзо заустављање при самом тлу. Они прито користе крила и реп, као необично прецизне кочнице. Иначе, птица при спуштању успорава лет помоћу ногу машући канџама у супротном правцу.

Истиникт за грађење гнезда

Птичја гнезда често су тако сложено изграђена да је човеку скоро немогућно да поверује да је то дело ових несвесних архитеката. Научници су вршили испитивања да ли је истиникт за грађење гнезда пролазан. Одгајили су четири птичје генерације ван гнезда и тек су лето колело пустили у шуму. Међутим, чим су се ова мала створења дочекала слободе, прва им је брита била да се

већ се преко кесича распростире и до самих шупљих коштију. Док су кости сисара тешке и испуњене, птичје су лаке и шупље, снабђене решетком сунђерастог облика, и служе за „магационирање“ ваздуха. Дишући, птица се уствари „кључка“ ваздухом све до саме сржи.

Захваљујући свом скелету, који је релативно један од најјачих у целом животињском царству, птичје тело претставља савршену машину за летење. Пршљенови њеног кичменог стуба чврсто су спојени и чине веома отпорну осовину, док кичма, бокови и грудна кост образују вртено изванредне јачине.

„Тајна“ летења

Човеку се чини да се птица креће напред на исти начин као и кад се весла на води. Међутим, убрзано снимање физиком камером показало је да то није тачно. Птица је уствари као мали авион.

настане на дрвећу. Они су за час изградиле гнезда као да им преци нису били подизани под нарочитим околностима.

Прождрљивост

Птице могу бити необично прождрљиве. Тако, црвендаћено младиче у стању је да прогута дневно четири метра црва! Или узмемо други пример. Да би царих нахранио своје младунче, он уће и изије из гнезда 1.217 пута на дан, од рађања до заласка сунца. Млада ластва је тешка свега 31 грам, а свака 24 часа она прождере 48 грама разне хране. Да птица не би умрла од глади, она мора свакодневно да поједне најмање онолико хране колико износи половину њене тежине.

У току јесене сеобе, птице су у стању да пређу неизмерно дуг пут. Мала америчка грмуша која се гнезди у Канади — лутује 6.500 километара до Бразилије, где проводи зиму. Птица звиждовка лутује с јесени 13.000 километара на југ. Но, највећи путник међу птицама је рајска морска ластва, која, пошто је провела лето на Северном Полу, одлази да зимује на Јужном и тако прелетне по 35.000 километара годишње!

Међу свим животињама, мала „крилата савршенства“, како их је неко назвао, одувек су привлачила нарочито пажњу људи. Иако мале и наизглед безначајне, птице су, према свом телесном саставу и својим навикама, најзанимљивије природне творевине у животињском свету.

ЗАРАШЋИВАЊЕ РАНА

Према мишљењу неких научника, брзина зарашћивања ткива зависи од једне супстанце које има нарочито у јајима, млеку и жигу. То је бела, кристална маса названа цистин. Кад болесник не узима с храном довољно ове супстанце, он је црпе из оскудних резерви у свом организму. У том случају рана зарашћује споро и организам видно слаби.

ВЕДРОВАН

НЕОБИЧНИ ШЕШИРИ

Банане су главни извор прихода афричког племена Банана које живи у Конгу. Урођеници из племена Банана хране се бананама,

трјују њима или их грамапе за предмете који су им потребни. Због тога се гајењу банана тамо поклања велика пажња. Да би се избегла опасност да на дрвету сувише не узру, банане се беру још зелене. Гроздове зелених банана жене потом стављају себи на главу и носе их као шешире све док не буду савим зреле.

НАШЛИ СЕ...

Недавно су се у Санта Барбари, у Калифорнији, сударила два аутомобила. Сличне несреће догађају се свакодневно у читавом свету. Па ипак, овај судар не би се могао назвати обичним сударом. Наиме, шофери настрадалих аутомобила

знали су се Кофи и Пот што преведено на наш језик значи „кафа“ и „лонџ“.

ЕПИТАФ СКРОМНОГ ЧОВЕКА

На једном гробљу на периферији Лондона налази се надгробни споменик са оваквим натписом: „Овде лежи Фред који је живео и умро. Ништа више о њему нема да се каже“.

ПОТКИВАЧНИЦА У ПАЊУ

Недалеко од Крешент Ситија, у Калифорнији, налази се поред главног друма једна необична поткивачка радионица. На месту где је она данас, растао је некад огроман калифорниски бор чије стабло није могло да обухвати ни

десет људи. Бор је посечен пре педесетак година јер му је горњи део стабла почео да трули. Неки домишљати поткивач очистило је натурал део пања и ту уселило своју поткивачницу.

Потрагање за НОВИМ ИЗВОРИМА ЕНЕРГИЈЕ

пored тога што геолози тврде да је још далеко дан кад ће бити исцрпене залихе угља и нафте, јер су наслагае у земљи велике и сваког дана се проналазе нове, ипак се већ сад мисли шта ће се радити кад угља и нафте више не буде. Ово се чини из два разлога: прво, ма колико биле велике, наслагае угља и нафте ипак нису неис-

Исто тако постоје пројекти да се искористе плина и осека на мору. На нашем Јадрану плина и осека су мале, али тамо где разлика у нивоу воде износи по неколико метара то се може искористити. Море би приликом плиме пунило велике резервоаре водом, која би после, за време осеке, пролазила кроз турбине и стварала енергију.

Французи су на Пиринејима начинили металуршку фабрику која користи сунчеву енергију. Велика огледала и сочива сабирају сунчеве зраке и управљају их на огњиште, где се развија топлота као у високим пећима. Има још једна врста енергије која се досад мало искоришћавала. То је топлота која влада у унутрашњости наше земље. Познато је да на много места из земље избијају топли извори, гејзери. Њих има највише на Исланду, на Новом Зеланду и у Јелостонском парку у САД. Исландци су неке од тих извора искористили за грејање зграда, а Новозеландци испитују могућност искоришћивања вулканског земљишта у индустријске сврхе.

Али, научници нису остали само на томе. Они намеравају да граде вештачке гејзере и да врше дубинска бушења до нових извора енергије. Познато је да на свака 32 метра изући ка средини земље температура расте за један степен. На 8000 метара износи око 250 степени, а пара с том температуром могла би да изврши велики рад. Један кубни метар такве паре давао би енергију колико 12 тона угља! За ову идеју нарочито су се загрејали Французи, јер у Алзасу температура расте један степен на сваких девет метара дубине.

Најзад, имамо и атомску енергију, која је тек почела да се искоришћива у индустријске сврхе. Као што се види, извори енергије не само што не опадају, већ се сваки даном

прпне; а друго, потреба за енергијом сваки даном је све већа, па и потрошња расте.

Из тих разлога људи покушавају да на неки начин искористе и друге врсте енергије. Већ је од давнина позната употреба ветра. Годинама су морима пловили бродови терани ветром, па су се понегде и до данас задржали једрењаци. Сви знамо за ветрењаче, које су служиле за млевење жита, а у Холандији оне и данас служе за исушивање земљишта. Исто тако, људи су одавно искоришћавали водену енергију, мада не тако рационално као што се то данас чини.

Французи су на обалама Гви неје почели изградњу једне велике термичке централе која ће радити на принципу разлике у температури воде на површини и у великим дубинама. Познато је да што се више иде у дубину, вода је све хладнија и да је на дну њена температура 4 степена, тј. температура на којој је вода најгушћа.

ШТА ЈЕ ОВО ЖИВОТНОСТ?

Овде ћемо вам дати животопис једног машет истакнутог писца.

Он претставља крупну личност у словеначкој књижевности. Рођен је 9 јануара 1856 године у Глобоком код Римских Топлица, Гимназију је свршио у Цељу, а богословију у Марибору. Дуже времена служио је као свештеник у разним крајевима Штајерске.

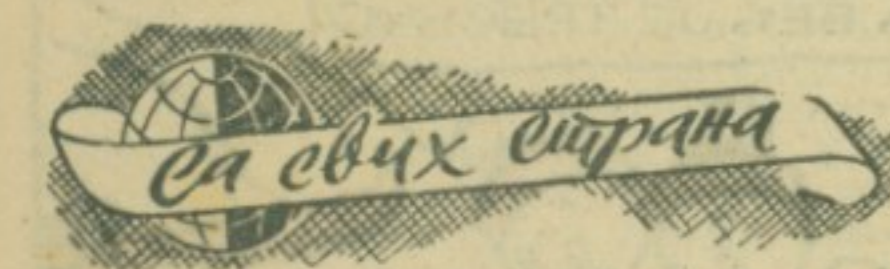
Његова жива песничка природа прожета искреним и отвореним слободоумљем довела га је најзад дотле да је једног дана, као и Доситеј Обрадовић, „обукао грешне светске хаљине“. Године 1898 затражио је пензију и отада је стално живео у Љубљани као градски архивар, све до своје смрти. Умро је 10 јуна 1912 године.

Ако се нисте сетили о коме је реч, читajte даље.

Чим је отишао у пензију он се сав посветио књижевности, тако да је постао један од најплоднијих словеначких књижевника. ПUTOвао је врло много и велик број његових стихова садржи утиске са путовања по Азији, Египту и Грчкој. Био је и у Србији. Он заузима место једног од најбољих словеначких епичара. Објавио је велик број балада и романа. Уређивао је књижевни часопис „Љубљански звон“, у коме је био и главни сарадник.

Да ли сте се сад сетили о коме је књижевнику реч? Ако нисте, дајемо вам одговор.

(Искриву поглед)

ОТКАД СЕ БОЈЕ ЛАВЕ

Ко је год био на мору, видео је бродове различитих боја. Бојење лађа није нов изум. Оно је било познато и народима Старог века. Феничани су бојили своје бродове црном бојом, док су Грци волели живеће боје: гримизну, модру, плавакасту, белу и зелену. Помиче се и „венетска“ боја, која је слична боји мора. Том бојом бојене су лађе и све што се на њима налази: једра и друго. Ту боју доцније су употребљавали нарочито гуцари, јер су их захваљујући томе гониоци тешко проналазили.

ПРОСЕЧНА ВИСИНА ВОДЕНОГ ТАЛОГА

Познато је да на земљи не падају свуда подједнако исте количине кише, снега и другог воденог талога. Негде га има више, а негде мање. По мишљењу неких стручњака, висина водених талога који падну у току године износила би, кад би се они подједнако распоредили по целој земљи, копну и мору, један метар. То по прилици претставља количину од преко 500 кубних километара. На копно отпада до 20 од сто воденог талога, а на море око 80 од сто. Просечна висина воденог талога на копну је 67, а на мору 114 сантиметара.

ЗАШТО СЕ ШМИНКАЈУ ГЛУМЦИ

Вештачки извори светлости не дају белу светлост, већ светлост која има нијансе ружичасте, наранџасте и жућкасте боје. Бело лице човека на тој светлости изгледа као лице мртваца. Због тога глумци за време претставе боје лице оним бојама које превладавају у светлости позорнице.

ЧУДАН „КОМПАС“

Приликом путовања, људи су се од пакти-века служили разним начинима како би одредили стране света. Било је више тих на-чина. Занимљиво је како су се Кинези дови-јали у том случају. Они су имали једну чуд-ну направу која је стал-но показивала југ. Кад би сазнали где се југ налази, онда им није било тешко одредити о-стале стране света. Та направа састојала се од једне полуге на којој је стајала фигура човека која се лако окретала на ветру. Фигура је имала испружену руку. Цела та направа постављана је на кола. Иако су се кола кретала у разним правцима, фигура је својом испру-женом руком увек показивала југ, јер је у руци држала магнет.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

СЛОБОДНО ГЊУРАЧКО ЗВОНО

Слободно гњурачко звоно, које ронилац има на глави, док боце с кисеоником носи на леђима, тако да није ни у каквој вези с површином, први је конструисао Француз Ле Приер, 1925 године. Отада, оно је претрпело многе измене и знатно је усавршено. Последњи и најсавршенији модел слободног гњурачког звона израдили су 1943 године такође Французи, Касто и Гањон.

Проналазак слободног гњурачког звона (скафандра) омогућио је гњурицима слободније кретање под водом и олакшао разна научна истраживања, нарочито биологија и археологија. Таквом гњурачком опремом служили су се, на пример, и гњурици који су летос у Средоземном Мору открили римско-грчку галију из II века пре наше ере. Поред тога, скафандр је постао и спортски реквизит, којим се служе многи пливачи приликом подводног риболова.

НОВ ИЗВОР ВИТАМИНА А

Боровница је необично богата у витамину А, који, као што је познато, побољшава човечји вид, нарочито у мраку. За време рата опитима је утврђено да су пилоти који су редовно јели мармеладу од боровница много боље видели за време ноћних летова. Зато су сад Американци за своје пилоте поручили у Норвешкој веће количине ове мармеладе.

ПРИЈАЊАЊЕ УГЛАЧАНИХ МЕТАЛНИХ ПОВРШИНА

Познато је да две добро углачане металне површине могу да се тако следе једна уз другу да их је каткад тешко раздвојити. Досад се мислило да је то због тога што углачане површине имају много додирних тачака, па услед атмосферског притиска јако налегну једна на другу. Међутим, један енглески стручњак утврдио је да се и углачане површине не спљешћују увек и да их је у неким случајевима веома тешко спојити. Он је открио да се на површини обра-

дује танах слој воде и да је то узрок пријањања. Довољно је понекад да се метална плочица држи у руци па да се, захваљујући воденој пари коју кожа испушта, створи слој воде на њеној површини.

ЛЕЧЕЊЕ РУБЉЕМ

Недавно је професор Дармов, члан француског Института за електротерапију, утврдио да и синтетичке материје, као што је поливинил, трењем производе електрицитет. Ово је искористио један француски лекар за лечење појединих болести доњим рубљем и завојима. Болесник има само да носи рубље или завоје од поливинила и они би трењем приликом ходања произвели довољну количину електрицитета за лечење. Овај начин показао се добар нарочито код хроничног реуматизма, лумбага и разних неуралгија.

ФАБРИКА БЕЗ РАДНИКА

Савремена индустрија тежи да послове што више аутоматизује, како би производња била бржа и прецизнија. Машине разних типова постепено замењују човека, а негде су га чак потпуно истиснуле из непо средног производног процеса. Тако у једној америчкој фабрици авиона постоји радионица у којој се блокови мотора израђују потпуно аутоматски, без иједног радника.

Челични материјал долази из ливнице у радионици и ту улази у „ланац“ разних операција, којих има 530, док после извесног времена не изађу на другом крају радионице потпуно обрађени блокови од 6 и 8 цилиндара. У радионици постоји преко четрдесет разних машина које аутоматски почињу и прекидају рад. Довољно од једне машине до друге такође је аутоматски. Ако би се у току рада догодило да неки израђени комад није исправан, такав би комад аутоматски испалао из ланца, који би онда и даље текао без застоја. Целокупан овај рад регулише око четрдесет аутоматских централа, које при-мају „извештаје“ преко разних контаката, а преко њих дају и „наредбе“ за рад. Ова аутоматска радионица израђује дневно 9.000 блокова, потпуно завршених и припремних за монтажу, која се врши људ-ском снагом.

БУДУЋА БРЗИНА АВИОНА

Према предвиђањима аеронаутичара, за идућих десет година индустрија авиона изградиће апарате који ће летети брзином од 4.500 километара на час, а то је брзина која је око два и по пута већа од брзине обртања Земљиних тачака на полутару.

ЖЕНЕ, МУШКАРЦИ, ДЕЦА — И БОЈЕ

Које боје највише воле жене, мушкарци и деца — то питање поставили су, још пре 45 година, експериментални психолози. Један од њих, Американец Винч, спровео је 1909 године анкету којом је то покушао да утврди. Он је дошао до закључка да мушкарци и жене воле готово исте боје. Наравно, то је просечан, најчешћи укус, јер у разним земљама постоје различити обичаји који се односе и на боје. Само у избору најмилије боје мушкарци и жене се, према Винчовој анкети, не слажу. Тако мушкарци највише воле: зелену, па плаву, затим црвену, белу, жуту и црну боју, а жене: плаву, зелену, црвену, белу, жуту и црну.

Године 1924, психолог Гарт утврдио је, путем статистике, да деца највише воле: зелено, плаво, црвено, љубичасто, оранж, жуто и бело. Укус деча оба пола приближнији је, дакле, женском него мушком укусу.

„ЛОВАЦ ТАЛАСА“ НА РАДИОАПАРАТУ

Најновији радиоапарати за аутомобиле имају справу која аутоматски налази станице. Служалац има само да притисне дугме, па да „ловац таласа“ почне да покреће таласну казашку уместо њега. Чим казашка доспе у емисиону зону неке радио-станице, једна електронска цев спушта резу, која зауставља даљи ход казашке. Ако се слушаоцу програм не допадне, он поново притисне дугме и тако се казашка креће све док он не наиђе на станицу коју жели да слуша. Кад казашка дође до краја скале, један електромагнет ступа у дејство и враћа је. Поред тога што омогућује слушање еми-сија без сметњи, ова справа доприноси и сигурности саобраћаја, јер возач може да у-сретсреди сву своју пажњу на управљање аутомобилом.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

НИЈЕ СВЕ ЛАКО КАО ШТО ИЗГЛЕДА

Има ствари које изгледају лаке, али тек када покушамо да тако урадно видимо колико је тешко.

Тако, на пример, видите овде на једној слици како се један младић прислонио уза зид главом, раменом и ципелом, стојећи притом право, с ногом уз ногу на земљи и не кривећи тело. На другој слици, опет, видите једну другу тешку ствар. Покушајте и ви да пребаците ногу преко ноге, али само више колена, и да не дижући ногу од земље, нити мењајући положај прекрштених ногу, седнете на столицу иза вас.

ВРАЧ ПОГАБАЧ

Три мале коцке за играње могу да занимају твоје другове и чак да их збуне ако им кажеш:

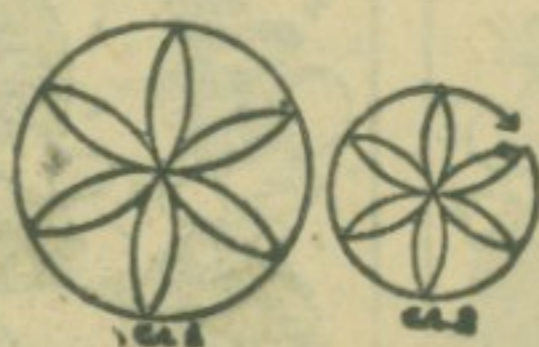
КАД СЕ ЧИТА С ДЕСНА НАЛЕВО

У сваком језику, па и у нашем, има речи које кад се читају с десна налево такође имају неко значење. Да ли сте у стању да се сетите које такве речи? Дајемо вам четири, али их ипак треба погодити.

- 1) Телих — наопако прочитано: мушко име;
  - 2) место — сузана;
  - 3) страна — ала судба;
  - 4) спавање — заменица;
- Да се не бисте дуго мучили, дајемо вам резултат:
- 1) филм — Милф;
  - 2) Бор — роб;
  - 3) бок — коб;
  - 4) сан — нас.

НЕОБИЧНА ЗВЕЗДА

Ко уме да нацрта звезду коју видите на слици 1, и то само једним потезом писалке? То није нимало те-

шко. Погледајте на сл. 2 како то треба да урадите и бисте правни мајстор цртања „у једном потезу“.

... велико асфалтно језеро на Тринидаду није једини извор при родног асфалта. Мањих асфалтних језера има у Венецуели и на Бермудским Острвима.

... први улични фењери постављени су

... Марко Поло, велики путник и морепловац из 13 века, ро-дио се на Корчули. 1667 године, и то у Паризу.

... китњаст и шарени паун донесе је у Европу из Индије и са Цејлона, Мебутизм,

... први прирнач до-нео је у Европу Алек-сандар Велики по-сле својих ратних по-хода по Азији. Грци и Римљани спраљали су од прирнача густ, пихтијаст напиток ко-ји је употребљаван као лек.

... Године 1922 европски физичар Ен-гел и инжењери Фогт и Масол пронашли су тон-филм. Независно од њих, скоро у исто време, тон-филм је пронашао и амерички физичар Ли де Форест.

... наша способност да разликујемо мање и више слатке ствари опада уколико се ко-личина шећера у не-ком напитку или у ко-лачу повећава. Тако, на пример, ако у шо-љницу кафе ставимо две уместо једне ко-ке шећера, кафа нам неће бити двоструко, већ само за педесет процената слађа. Тре-ћа коцка шећера по-јачава слаткоћу за 10 до 12 од сто, док чет-врта коцка уопште неће изменити укус кафе.

... систем уређаја за хлађење у једном бор-беном авиону на мла-

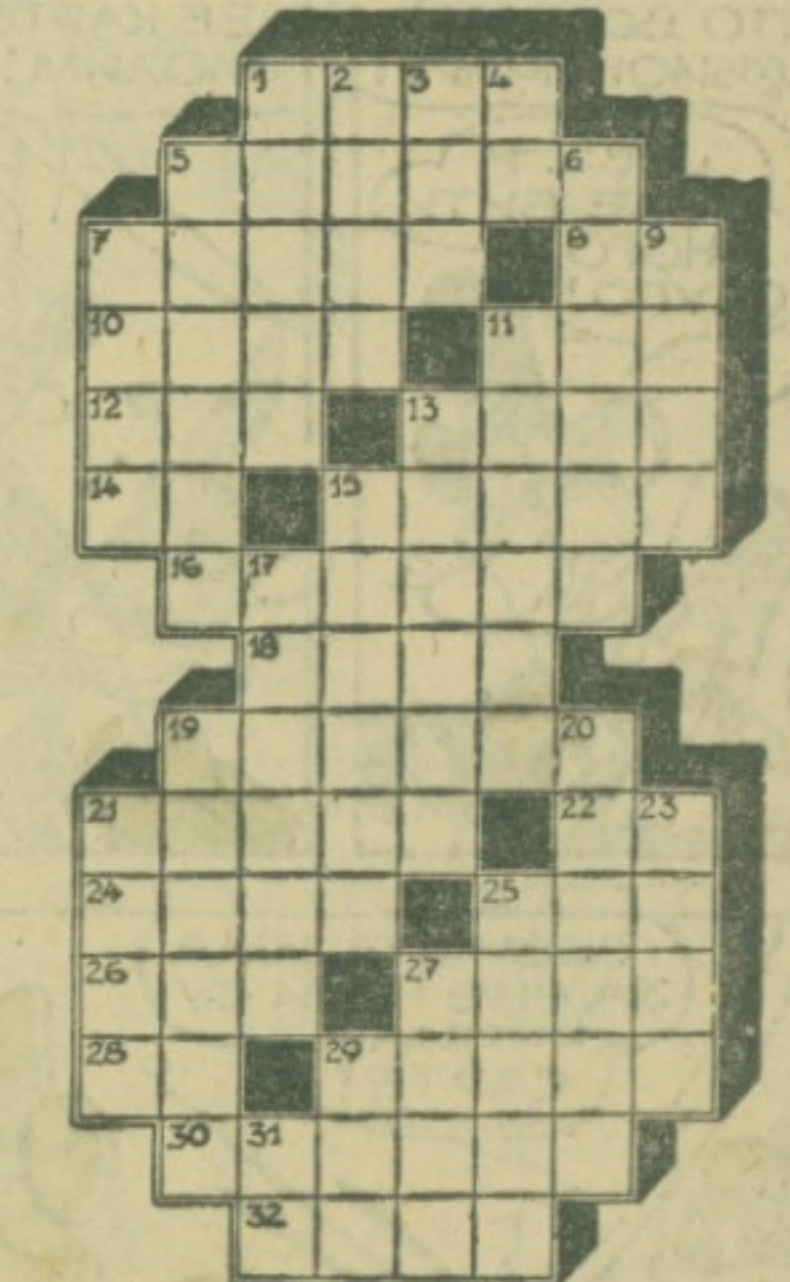

зни погон има капа-цитет који би био до-вољан да се у једној фабрици леда за јед-ан дан начини 176 хиљада великих та-бла леда.

Водоравно: 1) чувени француски књижев-ник; 2) пашњак; 3) француски вајар; 4) савез; 10) домаћа животиња; 11) улитка речца; 12) млечни производ; 13) слово грчке азбуке; 14) коњ; 15) једна спортска игра; 16) бојни отров; 18) један родитељ; 19) врста експлозива; 21) биљ-ке сувих предела; 22) слово латинице; 24) прилог; 25) јарам; 26) речно острво; 27) врста змије; 28) Лудолфов број; 29) овервање; 30) град у Ита-лији; 32) ципл.

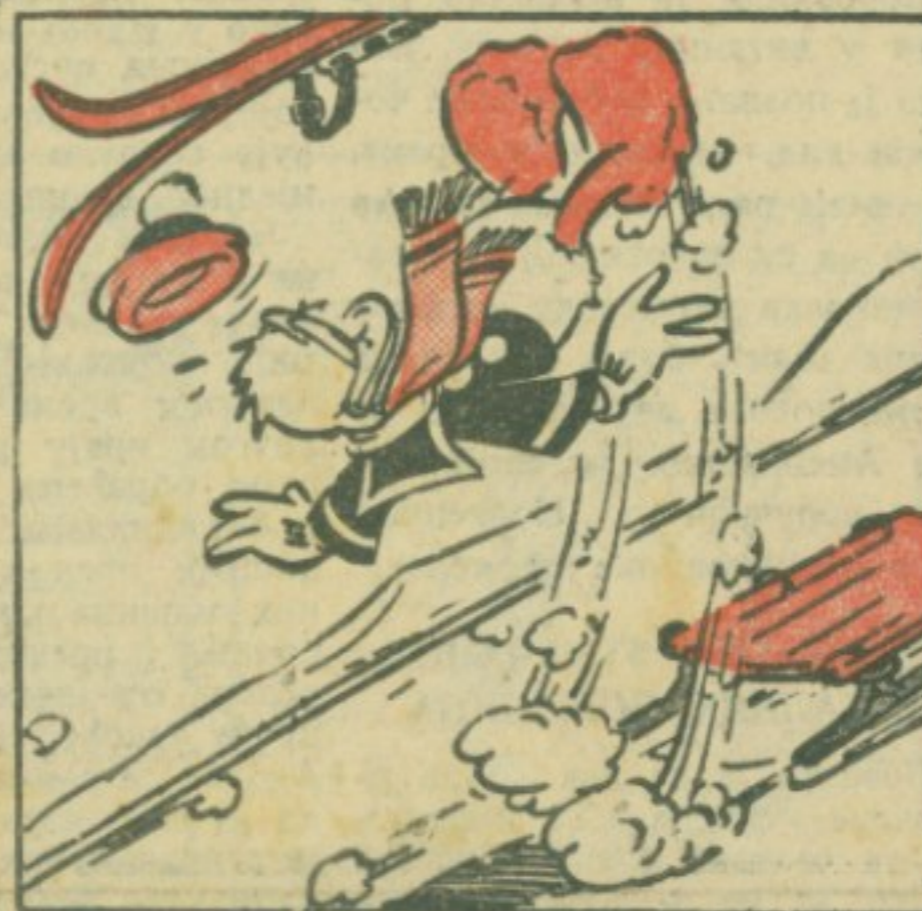
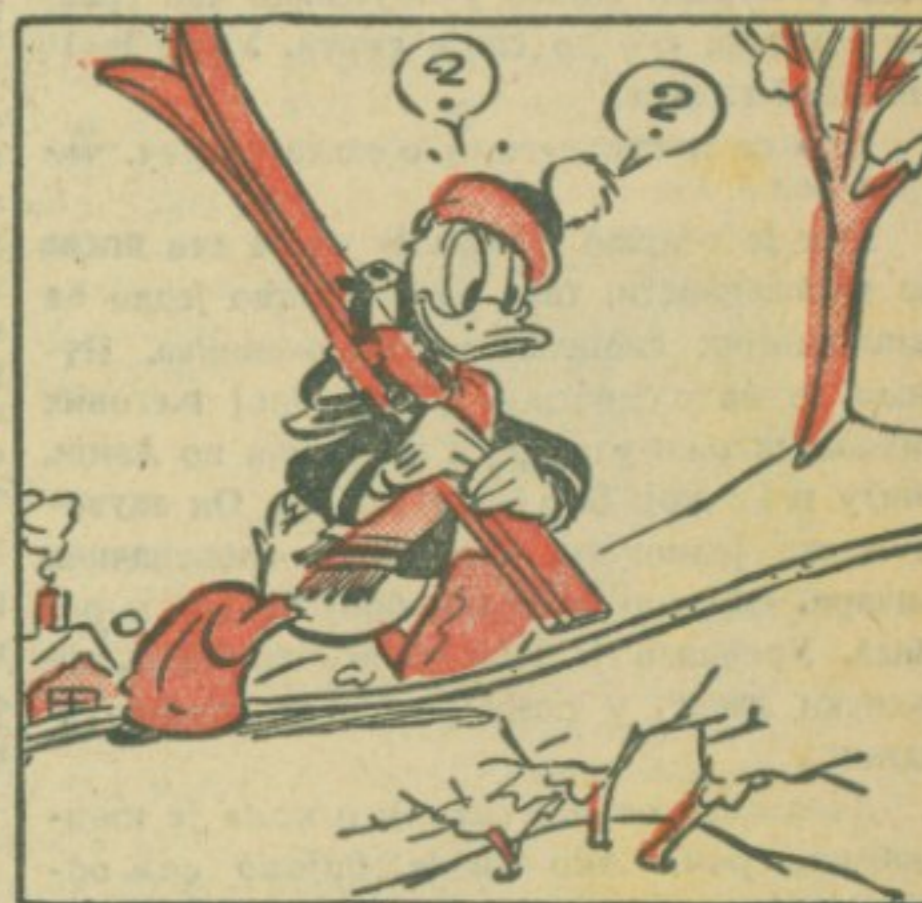
Усправно: 1) врста занатлије; 2) енглески со-цијалист-утопист из XIX века; 3) индустријска текстилна биљка; 4) митолошки бог подземља код старих Грка; 5) хватачи дивља; 6) један минерал; 7) врста атмосферског талога; 8) река у Азији која се улива у Каспско Језеро; 11) индустријско место у Босни; 13) старо име Ивањ-града; 15) град у Македонији; 17) крем; 19) лука у Мароку; 20) смеша два или више метала; 21) становник Арабије; 23) пританиште у Јемени; 25) називи; 27) једна комедија В. Нушића; 29) показна заменица; 31) део коњске опреме.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) со; 3) Куба; 5) порота; 7) Пе-недота; 8) акт; 10) мед; 11) та; 12) УБ; 14) ла; 15) Росин; 18) нога; 19) Карара; 21) да; 23) ар; 23) ми; 25) име; 27) реп; 28) вискибаба; 31) недеља; 32) нога; 33) лис.

Усправно: 1) суре; 2) обол; 3) Конт; 4) атом; 5) пекар; 6) апели; 7) Пат; 8) Ада; 12) Усора; 13) бигар; 16) она; 17) ивр; 19) казми; 26) амоба; 21) див; 24) жин; 26) Коен; 27) Рада; 29) идоп; 30) Бок.

Волт Дизни?
ДУШКО ДУГОУШКО
И ДРУГИ ДОБРИ И РБАВИ СТАНОВНИЦИ ЊЕГОВЕ БАРОШИЦЕ И ОКОЛИНЕ
УЛАЖИ СУ КРАТКЕ НОГЕ

